

Một số ý kiến về

TRIỂN KHAI QUYẾT ĐỊNH 159 — TTg Ở CÁC ĐỊA PHƯƠNG

HUY VĂN

Quyết định 159—TTg ngày 7-7-1973 của Thủ tướng Chính phủ, đề cập đến công tác quản lý chất lượng sản phẩm và hàng hóa một cách toàn diện. Đây là văn bản pháp lý đầu tiên làm cơ sở cho công tác quản lý chất lượng sản phẩm và hàng hóa ở miền Bắc nước ta. Để triển khai quyết định này, riêng ở các tỉnh và thành phố trực thuộc trung ương, theo chúng tôi, cách tốt nhất là mỗi địa phương nên dựa theo quyết định đó mà tổ chức hội nghị chuyên đề nhằm đánh giá lại một cách toàn diện công tác quản lý chất lượng sản phẩm và hàng hóa trong phạm vi địa phương. Trên cơ sở đó chính quyền địa phương sẽ có những văn bản cần thiết nhằm cụ thể hóa việc triển khai Quyết định 159—TTg cho địa phương mình.

Chất lượng sản phẩm hàng hóa là một vấn đề tổng hợp, phức tạp, có liên quan và cần được liên hoàn giải quyết ở nhiều ngành, nhiều khâu, nhiều mặt; cho nên để tiến tới có những văn bản chính thức của chính quyền địa phương về công tác này, cần thiết phải có bước chuẩn bị, phải có sự thảo luận bàn bạc thật kỹ giữa các cơ quan quản lý tổng hợp của tỉnh, thành phố với các xí nghiệp, các hợp tác xã tiểu thủ công nghiệp, các cơ sở lưu thông phân phối trong tỉnh, thành phố. Ban khoa học kỹ thuật (hoặc một cơ quan có thẩm quyền tương đương), đứng ra tổ chức việc phối hợp chuẩn bị này. Quá trình cùng nhau chuẩn bị văn bản cũng là quá trình bàn bạc, trao đổi, đấu tranh

để tiến tới phân công và xác định trách nhiệm của mỗi ngành, mỗi đơn vị, mỗi bộ phận, mỗi cá nhân trong công tác quản lý chất lượng sản phẩm và hàng hóa ở địa phương.

Trong tình hình của ta hiện nay, muốn giải quyết vấn đề chất lượng sản phẩm, phải qua hai giai đoạn: giai đoạn *ổn định* và giai đoạn *từng bước nâng cao*. Đối với mỗi sản phẩm, trước hết, phải tạo mọi điều kiện để *ổn định chất lượng* ở mức hợp lý nào đó rồi mới có thể dần dần từng bước *nâng cao chất lượng* lên; không *ổn định* trước thì không có cơ sở để *nâng cao* lên một cách vững chắc. Nói chung, nhiều sản phẩm và hàng hóa của ta hiện nay chất lượng còn kém và không *ổn định*, nhưng *trước hết* phải lưu ý nhiều hơn đến mặt *không ổn định* để có biện pháp khắc phục càng sớm càng tốt (tình trạng *không ổn định* đó là kết quả của cách làm ăn tùy tiện không có hoặc không nghiêm chỉnh chấp hành những qui trình và tiêu chuẩn kỹ thuật hiện hành).

Đấu tranh để bảo đảm và từng bước nâng cao chất lượng sản phẩm và hàng hóa là một cuộc đấu tranh khó khăn và phức tạp. Trước mắt, chúng ta chưa có thể giải quyết toàn diện vấn đề này. Để giúp các địa phương chuẩn bị tốt các hội nghị chuyên đề về nâng cao chất lượng sản phẩm và hàng hóa; triển khai tốt Quyết định 159—TTg, chúng tôi đề nghị các tỉnh, thành phố nên tập trung làm tốt một số công việc cụ thể cần thiết sau đây

1. Sớm quyết định phương án sản phẩm chính cho cơ sở sản xuất và trên cơ sở đó, tỉnh thành phố lập danh mục sản phẩm chủ yếu của mình trong một thời gian dài (ít nhất 3 năm), tạo điều kiện cho các ngành và cơ sở, chủ động chuẩn bị tốt cho sản xuất.

Phải kiên quyết chấm dứt tình trạng luôn luôn thay đổi phương án sản phẩm hoặc sau khi vừa giao xong phương án sản phẩm đã bắt buộc cơ sở phải sản xuất ngay. Nhất thiết phải có nghiên cứu thiết kế đầy đủ, xây dựng qui trình công nghệ, tiến hành sản xuất thử, dùng thử để đánh giá chất lượng và giá trị sử dụng, chuẩn bị sản xuất về các mặt khác, xin đăng kí rồi mới quyết định cho sản xuất hàng loạt. *Kiên quyết chấm dứt tình trạng vừa thiết kế vừa sản xuất hàng loạt.*

2. Chọn sản phẩm thí điểm quản lý chất lượng, xây dựng kế hoạch và biện pháp nhằm bảo đảm và từng bước nâng cao chất lượng.

Ta còn có nhiều khó khăn, lại chưa có kinh nghiệm nhiều trong công tác quản lý chất lượng sản phẩm và hàng hóa, nên chưa có thể một lúc tiến hành quản lý chất lượng của tất cả các sản phẩm được. Danh mục sản phẩm chủ yếu nói ở mục 1 là để tạo điều kiện cho các ngành có hướng ổn định sản xuất, chủ động chuẩn bị cho sản xuất sắp tới. Còn trước mắt, tỉnh, thành phố chỉ nên chọn trong danh mục sản phẩm ấy một số rất ít sản phẩm có: *nghĩa kinh tế và tương đối có điều kiện để thí điểm quản lý chất lượng.* Việc xét chọn này phải được bàn bạc thật kĩ giữa các ngành sản xuất, lưu thông, phân phối và các cơ quan tổng hợp (Ủy ban kế hoạch; Ủy ban vật giá; Chi cục vật tư; Sở, Ti tài chính; Sở, Ti lao động; Ban công nghiệp; Ban khoa học kỹ thuật; Ủy ban nông nghiệp...). Sau khi có « *Danh mục sản phẩm thí điểm quản lý chất lượng* », Ban khoa học kỹ thuật, phối hợp với Ủy ban kế hoạch, Sở, Ti, Cục chủ quản và xí nghiệp, dựa vào tiêu chuẩn về yêu cầu kỹ thuật của sản phẩm mà xác định các chỉ tiêu chủ yếu về chất lượng cần và có thể bảo đảm. Xí nghiệp có sản phẩm thí điểm quản lý chất lượng, dựa vào điều kiện của mình, xây dựng mức cụ thể cho từng chỉ tiêu chất lượng (tối thiểu phải bằng mức qui định trong tiêu chuẩn, trường hợp không bảo đảm mức tối thiểu ấy thì phải xin phép ngoại lệ ở cơ quan ban hành tiêu chuẩn đó) và lập kế hoạch chất lượng gửi lên cơ quan chủ quản và Ủy ban

kế hoạch, Ban khoa học kỹ thuật tỉnh, thành phố duyệt cùng một lần với kế hoạch sản xuất của mình. Khi duyệt ở Ủy ban kế hoạch, cần có sự tham gia của Ban khoa học kỹ thuật (bộ phận quản lý tiêu chuẩn, đo lường và kiểm tra chất lượng). Mẫu biểu làm kế hoạch chất lượng này phải theo đúng mẫu biểu của Nhà nước qui định. Phần biện pháp để bảo đảm kế hoạch chất lượng đó cũng phải được xây dựng và đưa vào đầy đủ trong các mặt kế hoạch sản xuất khác của xí nghiệp.

3. Bảo đảm cung ứng vật tư, thiết bị, nguyên liệu, nhiên liệu, bao bì cho cơ sở sản xuất.

Vấn đề có thể được đặt ra cho tất cả các sản phẩm chủ yếu, nhưng trước hết nên tập trung sức giải quyết cho các sản phẩm thí điểm quản lý chất lượng đã. Các cơ quan có chức năng cung ứng phải chịu trách nhiệm bảo đảm cung ứng (cả về số lượng, chất lượng và nhiệt độ những vật tư, thiết bị... cần thiết). Nhưng xí nghiệp có sản phẩm thí điểm quản lý chất lượng cũng phải có cố gắng lớn về phương diện bảo quản, xử lý nguyên liệu trước khi dùng; dùng nguyên liệu đúng chỗ, nghiên cứu thay thế nguyên liệu một cách hợp lý v.v... Các vật tư cho bao bì cũng phải được coi trọng ngang hàng như những vật tư cho sản phẩm chính. Trong hoàn cảnh hiện nay, đối với các sản phẩm tiêu thụ trong nước chỉ cần có bao bì đủ bền chắc để giữ chất lượng, chưa yêu cầu có mỹ quan cao. Nhưng đối với hàng hóa xuất khẩu, nhất thiết bao bì phải vừa bảo đảm giữ được chất lượng vừa phải có mỹ quan cao.

4. Xem xét lại tiêu chuẩn, phương tiện và phương pháp đo lường kiểm nghiệm.

Vấn đề này được đặt ra chung cho các sản phẩm, nhưng trước hết là với các sản phẩm thí điểm. Về tiêu chuẩn, nếu đã có, thì xem xét lại và phổ biến đầy đủ cho mọi người hữu quan; chưa có, thì phải khẩn trương xây dựng. Qui định tạm thời về yêu cầu kỹ thuật để Ủy ban hành chính tỉnh, thành phố duyệt, cho áp dụng; mặt khác phải có kế hoạch nghiên cứu xây dựng tiêu chuẩn chính thức tiếp theo. Về phương tiện và phương pháp đo lường kiểm nghiệm phải xem xét, bổ sung, sửa chữa, hiệu chỉnh, để bảo đảm có đủ những phương tiện và phương pháp đo lường đánh giá được chính xác các chỉ tiêu chất lượng chủ yếu ghi trong kế hoạch chất lượng sản phẩm.

5. Mạnh dạn áp dụng một số biện pháp khuyến khích việc nâng cao chất lượng sản phẩm.

Từng bước xây dựng giá cả theo cấp chất lượng, riêng đối với các sản phẩm thí điểm, phải tiến hành xây dựng ngay. Cần qui định mức «trợ giá» cho sản phẩm vượt mức chất lượng sản phẩm thí điểm không đạt chất lượng qui định, dứt khoát không cho xuất xưởng. Nếu sản phẩm đó còn tiêu dùng được, thì xí nghiệp phải xin phép đặc biệt của cơ quan quản lý tiêu chuẩn, đo lường và kiểm tra chất lượng của tỉnh, thành phố mới được bán ra thị trường và phải chịu giảm giá thích đáng. Các xí nghiệp có sản phẩm thí điểm, phải có chế độ thưởng phạt về chất lượng đối với cá nhân và tập thể. Trong việc áp dụng lượng sản phẩm, xí nghiệp phải đặc biệt chú ý nghiêm thu chặt chẽ về mặt chất lượng sản phẩm.

6. Cần xét chất lượng sản phẩm khi xét hoàn thành kế hoạch sản xuất.

Theo ý chúng tôi, từ nay trở đi khi xét hoàn thành kế hoạch sản xuất, cần xét về mặt chất lượng sản phẩm. Đối với các sản phẩm thí điểm đã đưa vào kế hoạch quản lý chất lượng, nếu không hoàn thành kế hoạch chất lượng thì xem như không hoàn thành kế hoạch sản xuất toàn diện. Bộ phận kiểm tra chất lượng sản phẩm ở xí nghiệp phải chịu trách nhiệm kết luận về chất lượng sản phẩm của xí nghiệp mình trước Ủy ban hành chính tỉnh, thành phố và trước cơ quan kiểm tra chất lượng sản phẩm hàng hóa cấp trên, theo đúng qui định trong điều lệ kiểm tra chất lượng sản phẩm của xí nghiệp công nghiệp quốc doanh.

7. Tăng cường công tác quản lý chất lượng sản phẩm và hàng hóa trong ngành thương nghiệp và trong khu vực hợp tác xã tiêu thụ công nghiệp.

Phải quản lý chặt chẽ công tác gia công đặt hàng, tăng cường nghiệm thu khi nhận hàng gia công. Hướng dẫn cho các hợp tác xã tiêu thụ công, tự tiến hành công tác kiểm tra chất lượng ngay trong quá trình sản xuất. Cần kiên quyết nghiêm trị các trường hợp cắt xén, trao đổi nguyên liệu, nẹp hàng xấu cho mặt dịch. Gấp rút củng cố, cải tiến, mở rộng thêm hệ thống kho chứa hàng hóa. Bảo đảm quyền lựa chọn hàng cho người mua và giá bán phải tương xứng với mức chất lượng của hàng hóa. Nghiêm khắc xử lý những người đem hàng xấu kém phẩm chất bán theo giá hàng chính phẩm.

8. Gấp rút củng cố xây dựng tổ chức chuyên trách công tác tiêu chuẩn hóa,

công tác đo lường và công tác kiểm tra chất lượng sản phẩm hàng hóa ở tỉnh, thành phố và ở cơ sở sản xuất, mà trước hết là ở các xí nghiệp có sản phẩm thí điểm quản lý chất lượng.

Đối với tổ chức ở xí nghiệp thì phần đầu theo đúng điều lệ về công tác tiêu chuẩn hóa, công tác đo lường và điều lệ kiểm tra chất lượng sản phẩm ở xí nghiệp công nghiệp quốc doanh.

Riêng ở tỉnh, thành phố, tổ chức tiêu chuẩn hóa, đo lường, kiểm tra chất lượng cần được bổ sung gấp cho có một số cán bộ tối thiểu để chuyên lo ba công tác trên một cách đồng bộ. Nơi nào có Ban khoa học kỹ thuật, ba tổ chức này nằm trong Ban khoa học kỹ thuật, nơi nào không có cũng cần hình thành ba tổ chức đó đặt trực thuộc Ủy ban hành chính tỉnh, thành phố. Cần điều động cho ba công tác này những cán bộ tương đối có khả năng, trình độ và ít nhiều có kinh nghiệm trong thực tế sản xuất, gấp rút bồi dưỡng cho họ những kiến thức cần thiết về nghiệp vụ, đồng thời tạo mọi điều kiện để ba công tác có tính chất pháp chế này, dần dần hoạt động đúng với tính chất pháp chế của nó.

Trong 8 công việc trên, công tác xây dựng tổ chức chuyên trách về tiêu chuẩn hóa, đo lường, và kiểm tra chất lượng vẫn là biện pháp có tính chất quyết định nhất để thúc đẩy công tác quản lý chất lượng sản phẩm và hàng hóa ở các địa phương.

Hội nghị chuyên đề về quản lý chất lượng ở tỉnh và thành phố sẽ mở đầu công tác tuyên truyền giáo dục về chất lượng sản phẩm và hàng hóa. Sau hội nghị, tỉnh, thành phố nên có kế hoạch tuyên truyền, giáo dục sâu rộng và liên tục tiếp theo trong mọi ngành, mọi cấp và ngoài nhân dân, bằng mọi hình thức, nhằm gây nhận thức đúng đắn về chất lượng sản phẩm, động viên mọi người tham gia, kịp thời biểu dương khen thưởng các cá nhân đơn vị làm chất lượng tốt, nghiêm khắc phê phán các hiện tượng làm bừa, làm ẩu, dần dần tạo nên một phong trào sôi nổi đi vào sản xuất có chất lượng.

Thực hiện Quyết định 159 TTg, mỗi địa phương nên ra sức đẩy mạnh công tác tuyên truyền giáo dục, khẩn trương xây dựng các tổ chức chuyên trách, tập trung sức tiến hành việc quản lý thí điểm về chất lượng đối với một số sản phẩm có ý nghĩa kinh tế và có điều kiện sản xuất tương đối ổn định để trên cơ sở đó rút kinh nghiệm mở rộng dần ra đối với các sản phẩm chủ yếu khác trong những năm sau.